

ประมวลคำศัพท์ทางการบริหาร ที่เกี่ยวกับการบริหารงานจังหวัด แบบบูรณาการ (CEO)*

Accountability (ความรับผิดชอบต่อหน้าที่)¹

หมายถึงความรับผิดชอบซึ่งมี 2 ลักษณะคือ

- 1) ความรับผิดชอบของข้าราชการในอันที่จะให้บริการต่อสาธารณชนตามเป้าที่กำหนด
- 2) ความรับผิดชอบที่มีต่อบุคคลได้แก่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่มอบหมายงานและเป็นการให้สัญญาทางใจว่าผู้ปฏิบัติงานยินดีจะกระทำหน้าที่นั้นเพื่อผู้มอบหมาย

BSC (Balanced Scorecard) กลุ่มตัวชี้วัดความสำเร็จแบบ สมดุล²

* สมพร สังข์น้อม เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8ว กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สถาบันดำรงราชานุภาพ ผู้เรียบเรียง

¹ Accountability วารสารดำรงราชานุภาพ ปีที่ 3 ฉบับที่ 7 เดือนธันวาคม 2545 – มีนาคม 2546 หน้า 30

² BSC (Balanced Scorecard) รู้ลึกในการปฏิบัติ (Implementing Balanced Scorecard) ของ ผศ.ดร.พสุ เดชะรินทร์ อาจารย์คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กทม. 2546 หน้า 20

ประมวลคำศัพท์ทางการบริหารที่เกี่ยวกับ
การบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ CEO

1) เป็นเครื่องมือทางการจัดการที่ช่วย ในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ (Strategic Implementation) โดยอาศัยการวัดหรือประเมิน(Measurement) ที่จะช่วยทำให้องค์กรเกิดความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมุ่งเน้นในสิ่งที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร

2) การที่จะบริหารองค์การให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนจะต้องเข้าใจองค์การอย่างเป็นระบบ รู้ว่าระบบภายในองค์การ (Internal System) มีระบบย่อยอะไรบ้าง ระบบภายนอกองค์การ (External System) มีระบบย่อยอะไรบ้าง ต้องตอบสนองความต้องการของทั้งสองระบบย่อยให้ครบถ้วน การตอบสนองความต้องการเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งไม่เพียงพอที่จะทำให้้องค์การมีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน โดยทั่วไประบบย่อยของระบบภายในและระบบภายนอกขององค์การ ได้แก่ ด้านการเงิน (Financial Perspective) ด้านกระบวนการทำงาน (Internal Business Processes Perspective) ด้านการเรียนรู้และการเติบโต (Learning and Growth Perspective) ด้านลูกค้า (Customer Perspective) เป็นต้น

จุดมุ่งหมายของการกำหนดดัชนีวัดผลสำเร็จแบบสมดุล (BSC) คือเพื่อเตือนสติผู้บริหารให้ตระหนักถึงความสำคัญของสมดุลระหว่างองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กร ถ้าผู้บริหารมุ่งตอบสนองความต้องการเพียงด้านใดด้านหนึ่งและเพิกเฉยด้านอื่นๆ จะเกิดปัญหาต่างๆ ตามมา คำว่า “อย่างสมดุล” มีความหมาย ดังนี้

- (1) ต้องกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน (KPI) ให้ครบทุกด้าน
- (2) อย่าให้ความสำคัญด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป ควรให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดในแต่ละด้านอย่างใกล้เคียงกัน
- (3) การให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานบางด้านมากกว่าด้านอื่น ๆ สามารถทำได้ ถ้าพิจารณาเห็นว่า การให้ความสำคัญในด้านนั้นเป็นพิเศษ จำเป็นสำหรับความอยู่รอดและความสำเร็จขององค์กร

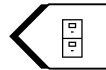

Benchmarking (การเทียบวัดมาตรฐานขององค์กร)³

หมายถึง การเทียบวัดมาตรฐานการปฏิบัติงานขององค์กร การเพิกเฉยต่อกิจกรรมการเทียบวัดมาตรฐานจะทำให้องค์กรล้าหลัง ไม่มีโอกาสทราบความก้าวหน้าขององค์กรอื่น จึงยากที่จะคิดแข่งขันกับองค์กรอื่น ปัจจุบันองค์กรในระดับนานาชาติส่วนใหญ่ล้วนมีการจัดทำ การเทียบวัดมาตรฐานของกระบวนการปฏิบัติงาน จุดมุ่งหมายสำคัญคือ

- 1) การเทียบวัดมาตรฐานในองค์กรด้วยตนเอง ระหว่างหน่วยงานหนึ่งกับอีกหน่วยงานหนึ่ง
- 2) เทียบวัดมาตรฐานของกระบวนการทำงานขององค์กรของเรา กับองค์กรของผู้แข่งขัน
- 3) เทียบวัดมาตรฐานของกระบวนการทำงานขององค์กรของเรา กับองค์กรอื่นที่ไม่ใช่คู่แข่งของเรา

³ สารดำรงราชานุกาฬ ฉบับที่ 10 เดือนพฤศจิกายน 2546 หน้า 23

CCO (Chief Change Officer)⁴ ผู้นำในการบริหารการเปลี่ยนแปลง

คือผู้บริหารระดับสูงที่เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการพัฒนาระบบงานและการบริหารการเปลี่ยนแปลง ระดับกระทรวง (CCO กระทรวง) คือ รองปลัดกระทรวงที่รับผิดชอบงานด้านนโยบายและแผนของกระทรวงระดับกรม (CCO กรม) คือ รองอธิบดีผู้รับผิดชอบงานด้านแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของกรม ระดับจังหวัด (CCO จังหวัด) คือ รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด

CEO (Chief Executive Officer)⁵

หมายถึง ผู้บริหารสูงสุดขององค์กรที่จะต้องมีภาวะผู้นำในการบริหารองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ (Vision) และเป้าหมายรวมของหน่วยงานที่

⁴ ก.พ.ร.ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 เดือนมีนาคม – เมษายน 2547 หน้า 12

⁵ จาก <http://cgd.go.th/Library/ebook/CEO.doc>

กำหนดไว้ โดยให้คนในหน่วยงานมีส่วนร่วมในการบริหารงานในแต่ละระดับให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่รับผิดชอบ

สำหรับผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ หมายถึงผู้บริหารราชการของจังหวัดที่สามารถบริหารงาน แก้ไขปัญหา และพัฒนาพื้นที่ในเขตจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของประชาชนให้ได้ประโยชน์สูงสุดโดยมีการบูรณาการยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ สรรพกำลังและทรัพยากรในจังหวัดและการทำงานประสานความร่วมมือกับทุกส่วนในสังคมอย่างมีทิศทางและเป้าหมายร่วมกัน รวมทั้งเป็นผู้รับผิดชอบต่อผลของงานในการบริหารการพัฒนา การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาในเขตพื้นที่จังหวัดอย่างชัดเจน

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2546 เห็นชอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) เป็นผู้บริหารสูงสุดของจังหวัด (CEO) และใช้การบริหารแบบบูรณาการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 เป็นต้นไป

CFO (Chief Financial Officer) นักบริหารเศรษฐกิจ การคลัง⁶

แนวคิดเรื่อง CFO เป็นการปรับตัวของกรมบัญชีกลางให้สอดคล้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเบิกจ่ายรายจ่ายของส่วนราชการ และปรับวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับการบริหารราชการจังหวัดรูปแบบใหม่ โดยคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบในหลักการปรับบทบาทและภารกิจของคลังจังหวัดให้เป็นนักบริหารเศรษฐกิจการคลังของจังหวัด ทำหน้าที่เสมือนกระทรวงการคลังในทุกจังหวัดและเป็นกลไกที่จะสนับสนุนการบริหารงานแบบบูรณาการได้อย่างแท้จริง มีภารกิจหน้าที่สำคัญทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการคลัง ด้านบัญชีและการเงิน ด้านข้อมูลและการตรวจสอบ

CHRO (Chief Human Resource Officer)⁷

หมายถึง ผู้รับผิดชอบสูงสุดด้านการบริหารงานบุคคล มีหน้าที่กำกับดูแลด้านกำลังคน วางยุทธศาสตร์การบริหาร

⁶ จาก http://www.cgd.go.th/cfo/cfo_index.html

⁷ จาก <http://www.thairath.co.th/thairath1/2546/politic/jul/16/pol 3.asp>

และพัฒนากำลังคน รวมถึงการพิจารณาแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการในสังกัด

CIO (Chief Information Officer)⁸

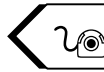
CIO เป็นตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลรับผิดชอบทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศในองค์กร ซึ่งหมายรวมถึงมาตรฐาน กฎเกณฑ์ โครงสร้าง งบประมาณ กระบวนการให้ความรู้ บุคลากรของหน่วยงานสารสนเทศ โดย CIO เป็นผู้ให้คำแนะนำแก่ CEO เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

CSFs (Critical Success Factors) เงื่อนไขความสำเร็จที่สำคัญ⁹

หมายถึง ปัจจัยหรือเงื่อนไขสำคัญต่างๆ ที่เอื้ออำนวยต่อความสำเร็จของโครงการ เงื่อนไขความสำเร็จที่สำคัญอาจเป็นเงื่อนไขความสำเร็จในระดับโครงการ ระดับแผนงาน หรือ

⁸ จาก <http://www.rimp.ac.th/prog/comed/comed/article>

⁹ สารดำรงราชานุกาพย์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 10 เดือนพฤศจิกายน 2546 หน้า 24

ระดับที่อยู่สูงขึ้นไปก็ได้ ตรงกับคำว่า Important Assumption (IA) ในตารางแผนงาน Logical framework

Competency (สมรรถนะ)¹⁰

หมายถึง ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมที่บุคลากรขององค์กรต้องมี เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน การพัฒนาขีดสมรรถนะมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1) สมรรถนะหลัก (Core Competency) คือขีดความสามารถขององค์กร ซึ่งเกิดจากวัฒนธรรมและค่านิยมขององค์กร เช่น การทำงานเป็นทีม (Teamwork) การทำงานแบบมืออาชีพ (Professionalism) การมุ่งเน้นผลงาน (Result Orientation) การบริหารตนเอง(Self Management) การใส่ใจลูกค้า(Customer Focus)และภาวะผู้นำ (Leaderships) เป็นต้น

2) สมรรถนะทางวิชาการ (Technical Competency) คือความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม ที่พนักงานต้องมีเพื่อนำมาใช้ปฏิบัติงาน เช่นความรู้ในเรื่องผลิตภัณฑ์ (Product

¹⁰ วัฒนา พัฒนพงศ์, BSC และ KPI เพื่อการเติบโตขององค์กรอย่างยั่งยืน สำนักพิมพ์แพซิฟิก กทม. (2546) หน้า 84 - 86

Knowledge) คุณภาพงานบริการ (Service Quality) ทักษะการสื่อสาร (Communication Skills) การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ (Problem Solving and Decision Making) เป็นต้น

Corruption (คอร์รัปชัน)¹¹

Corruption: พจนานุกรมสังคมศาสตร์ ให้คำจำกัดความว่าคอร์รัปชัน คือ การใช้อำนาจเพื่อให้มาซึ่งกำไรตำแหน่ง ชื่อเสียงเกียรติยศหรือผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม โดยวิธีทางที่ฝ่าฝืนกฎหมายหรือมาตรฐานทางศีลธรรม อาจรวมถึงพฤติกรรมเบี่ยงเบนของผู้มีตำแหน่งในราชการ เพื่อให้ได้ผลประโยชน์เข้าตนและพรรคพวก ทั้งในด้านสังคม ด้านการเงิน ด้านตำแหน่ง

ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2543 กำหนดไว้ว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือ

¹¹ ผาสุก พงษ์ไพจิตร และสังสิต พิริยะรังสรรค์, คอร์รัปชัน กับประชาธิปไตย กรุงเทพฯ (ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์) หน้า 55

ประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติมี
ราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละโอกาสได้ไม่เกิน
สามพันบาท

E - Auction (การจัดหาพัสดุในรูปแบบการประมูลด้วย ระบบอิเล็กทรอนิกส์)¹²

หมายถึง การจัดหาพัสดุซึ่งเกิดจากการรวมความ
ต้องการจัดซื้อพัสดุในปริมาณมาก (Demand Aggregation)
ทำให้คำสั่งซื้อที่มีมูลค่าสูงจนสามารถจัดการประมูลได้ ราคา
ของสินค้าที่ทำการประมูลประเภทนี้จะเกิดจากการเสนอราคา
แข่งขันของผู้ขายในแต่ละครั้งด้วยการประมูลผ่านทางระบบ
อิเล็กทรอนิกส์ ในการทำการประมูลแบบ E – Auction นี้ตลาด
กลางผู้จัดการประมูลจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์

คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน
2546 เห็นชอบแนวทางการจัดหาพัสดุ โดยวิธีการประมูลด้วย
ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ในส่วนภูมิภาค ตามที่กระทรวงการคลัง
เสนอ โดยมีหลักการสำคัญคือ

¹² จาก <http://www.moe.go.th/webfind/mo31.html>

- 1) ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการจัดหาพัสดุโดย
การประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์
- 2) ให้จัดตั้งศูนย์การประมูล (Auction Center)
- 3) ให้มีผู้บริการตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์
(E – Market Place Service Provider)
- 4) ให้สำนักงานคลังจังหวัดเป็นหน่วยงานให้
คำปรึกษา

E – Citizen (ประชาชนอิเล็กทรอนิกส์)¹³

ระบบ E – Citizen (Electronic Citizen) คือการบริหาร
จัดการและบริการที่เกี่ยวกับประชาชนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์
ของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในลักษณะของ
การบูรณาการ และร่วมมือกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อน และใช้
ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการ
ดำเนินงานตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับ
เรื่องสำคัญ 3 เรื่อง ดังนี้

1. การเชื่อมโยงฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประชาชน
ในสาขาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยใช้เลขประจำตัวประชาชน

¹³ จาก <http://www.moe.go.th/rawiwan/develop/e-citizen.htm>

เป็นมาตรฐานกลาง พร้อมทั้งมีระบบรักษาความปลอดภัยและ
คุ้มครองการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การใช้ทรัพยากรร่วมกันในการเชื่อมโยงข้อมูล
และระบบการให้บริการประชาชนในสาขาต่าง ๆ ลงสู่จุด
ให้บริการร่วมกัน ในลักษณะการบริการแบบเบ็ดเสร็จ (One
Stop Service) หรือผ่าน Internet โดยใช้ Web Site ร่วมกัน
(One Access/Multiple Service : OAMS)

3. การใช้บัตรประจำตัวประชาชนบัตรเดียวในการ
แสดงตนเพื่อขอรับบริการตามข้อ 2 ซึ่งบัตรประจำตัวประชาชน
อาจจะพัฒนามาจากบัตรธรรมดาไปจนถึงเป็นบัตรอัจฉริยะ
(Smart Card) ตามความจำเป็นและช่วงเวลาที่เหมาะสมของ
ประชาชนในแต่ละกลุ่ม

E – Government (รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์)¹⁴

คือวิธีการบริหารจัดการภาครัฐสมัยใหม่ โดยการใช้
เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเครือข่ายสื่อสารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

¹⁴ จาก <http://www.moe.go.th/rawiwan/develop/e-citizen.htm>

การดำเนินงานของภาครัฐในการให้บริการแก่ประชาชน รวมทั้ง
การบริการด้านข้อมูลและสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม

สื่ออิเล็กทรอนิกส์จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการ
เข้าถึงบริการของรัฐ ประการสำคัญ ก็จะต้องมีความร่วมมือ
อย่างใกล้ชิดและเต็มใจจากทั้ง 3 ฝ่าย ได้แก่ภาครัฐ ภาคธุรกิจ
และประชาชน

E – Province (Electronic Province)¹⁵

หมายถึง จังหวัดที่ใช้ระบบอินเทอร์เน็ตติดต่อสื่อสาร
กับหน่วยงานภายในและภายนอกจังหวัด มีการเชื่อมโยงระบบ
กับศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี (PMOC) ศูนย์ปฏิบัติการ
กระทรวง (MOC) และศูนย์ปฏิบัติการกรม (DOC) รวมทั้ง
การให้บริการผ่านอินเทอร์เน็ต

¹⁵ จาก <http://www.moe.go.th/idea/project.htm>

E - Procurement (Electronic Procurement)¹⁶

เป็นระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการให้บริการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ เช่น การตกลงราคา การสอบราคา การประกวดราคาและการจัดซื้อรวมแบบออนไลน์ รวมถึงการลงทะเบียนบริษัทผู้ขาย การทำ E-Catalogue รวมถึงการทำงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดซื้อที่เป็น Web Base Application เพื่อให้ระบบการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นคือ ใช้ระยะเวลาน้อยลง ได้สิ่งของที่มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบกระบวนการทำงานได้ ทำให้เกิดความยุติธรรมต่อภาคธุรกิจ และยังเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายของผู้ขายอีกด้วย

Fast Track (ข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง)¹⁷

คือ ระบบที่คัดเลือกข้าราชการรุ่นใหม่ที่มีแว่หวักกะทิกให้เข้าสู่ระบบพิเศษ เพื่อสร้างทางก้าวหน้าแบบก้าวกระโดดให้เข้าสู่

¹⁶ จาก <http://www.moe.go.th/webfind/mo31.htm>

¹⁷ จากหนังสือพิมพ์มติชนรายวันวันพฤหัสบดีที่ 6 มกราคม 2548 ปีที่ 27 ฉบับที่ 9798 หน้า 11

ระดับสูง โดยเร็วและมีความพร้อมอย่างที่สุด เพื่อเป็นนักบริหารรุ่นใหม่สำหรับระบบราชการ

FTA (Free Trade Area) เขตการค้าเสรี¹⁸

FTA หรือเขตการค้าเสรี มีสองประเภท คือ แบบพหุภาคี (Multilateral) ถือเป็นข้อตกลงระหว่างกลุ่มประเทศและแบบทวิภาคี (Bilateral) ถือเป็นข้อตกลงระหว่างสองประเทศ FTA ที่ใหญ่ที่สุดในโลกคือ WTO ขณะนี้มีสมาชิก 145 ประเทศ เงื่อนไขกว้าง ๆ คือ ประเทศสมาชิกต้องลดภาษีศุลกากรลงและพยายามขจัดอุปสรรคการค้าระหว่างประเทศต่างๆ ในรูปอื่น ๆ ด้วย

ในปี 2547 ประเทศไทยได้ทำความตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรี FTA กับประเทศต่างๆแล้ว 3 ประเทศได้แก่ จีน อินเดีย และออสเตรเลีย และอยู่ในระหว่างการเจรจาในเรื่องนี้กับประเทศคู่ค้าสำคัญอีกหลายประเทศเช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และนิวซีแลนด์

¹⁸ จาก <http://www.moe.go.th/webfind/mo31.htm>

GFMS (Government Fiscal Management Information System)¹⁹ โครงการเปลี่ยนระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์

GFMS คือ โครงการเปลี่ยนระบบการบริหารงานการเงินการคลังภาครัฐให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ โดยนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศทันสมัยมาประยุกต์ใช้ เพื่อปรับกระบวนการดำเนินงานและการจัดการภาครัฐ ด้านการงบประมาณ การบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง การเบิกจ่ายงบประมาณ และการบริหารทรัพยากรบุคคลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันบนนโยบายการปฏิรูประบบราชการที่เน้นประสิทธิภาพ และความคล่องตัวในการดำเนินงาน ทำให้การใช้ทรัพยากรภายในองค์กรเป็นไปอย่างคุ้มค่า พร้อมกับการได้ข้อมูลสถานภาพการคลังของรัฐที่ถูกต้อง รวดเร็ว และทันสมัย เพื่อการบริหารนโยบายเศรษฐกิจของประเทศ

¹⁹ จาก http://www.gfmis.go.th/news_report.htm

Good Corporate (บรรษัทภิบาล)²⁰

หมายถึง ระบบที่จัดให้มีกระบวนการและโครงสร้างทางภาวะผู้นำและการควบคุมของกิจการให้มีความรับผิดชอบตามหน้าที่ด้วยความโปร่งใส และสร้างความสามารถในการแข่งขันเพื่อรักษาเงินลงทุน และเพิ่มคุณค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาว ภายในกรอบการมีจริยธรรมที่ดีโดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย และสังคมโดยรวม รัฐบาลได้ประกาศอย่างเป็นทางการให้ปี 2545 เป็นปีเริ่มต้นแห่งการรณรงค์การมีบรรษัทภิบาลที่ดี

ต่อมา เพื่อให้การส่งเสริมบรรษัทภิบาลมีพัฒนาการที่เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการบรรษัทภิบาลแห่งชาติขึ้น โดยมี ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ซึ่งคณะกรรมการฯ มีนโยบายให้หน่วยงานต่าง ๆ ส่งเสริมการมีบรรษัทภิบาลที่ดี และจัดเรื่องนี้ให้เป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) โดยมีแนวนโยบายหลักในการดำเนินการ ดังนี้

²⁰ จาก <http://www.sec.or.th>

1. การผลักดันแนวคิดเรื่องบรรษัทภิบาลจะดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อให้ผู้ปฏิบัติมีระยะเวลาปรับตัว
2. จะเน้นการส่งเสริมให้บริษัทตระหนักถึงประโยชน์ของการมีบรรษัทภิบาลที่ดีมากกว่าการออกกฎหมายเชิงบังคับ
3. จะให้ความสำคัญกับการบังคับใช้กฎหมายโดยเน้นระบบการติดตามดูแลที่ดี เพื่อให้สามารถนำผู้กระทำผิดมาลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. การผลักดันให้เกิดบรรษัทภิบาลที่ดีจะกระทำควบคู่กันไปทั้งมาตรการจูงใจและมาตรการลงโทษ
5. การแก้ไขกฎหมายจะต้องตระหนักถึงความพอดี และความเหมาะสมในทางปฏิบัติ
6. จะเน้นการประชาสัมพันธ์เชิงรุก

Good Governance²¹

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

²¹ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 6

- (1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- (2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- (3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- (4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- (5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์
- (6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- (7) มีการประเมินผลการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

KPI (Key Performance Indicator) ตัวชี้วัด²²

หมายถึง ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน โครงการในระดับต่าง ๆ เช่น ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานในระดับทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้า (KPIs at Inputs Level)

ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานในระดับกิจกรรม (KPIs at Process Level)

²² สารดำรงราชานุกาพ ปีที่ 1 ฉบับที่ 10 เดือนพฤศจิกายน 2546 หน้า 20

ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานในระดับผลผลิต (KPIs at Outputs Level)

ตัวชี้วัดผลปฏิบัติงานในระดับผลลัพธ์ (KPIs at Outcome Level)

ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานในระดับผลสัมฤทธิ์ (KPIs at Result Level)

ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่ดีต้องวัดค่าได้และค่าของตัวชี้วัดต้องสามารถแสดงออกมาเป็นตัวเลขใน ลักษณะร้อยละ (Percentage) อัตราส่วน (Ratio) สัดส่วน (Proportion) อัตรา (Rate) จำนวน (Number) และค่าเฉลี่ย (Average or Mean) ฯลฯ ได้ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานต้องมีความชัดเจน สามารถวัดหรือสังเกตได้ สามารถชี้ให้เห็นความเปลี่ยนแปลงและเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ผลการประเมิน ผู้มีส่วนได้เสียและผู้รู้ในสาขานั้น ๆ

LO (Learning Organization) องค์กรแห่งการเรียนรู้²³

หมายถึง องค์กรที่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมขององค์กรโดยกระบวนการการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรทั้งหมดในองค์กร กล่าวคือ บุคลากรทุกคนในองค์กรเรียนรู้ร่วมกัน มีการคิดค้นและเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานร่วมกัน ซึ่งมีผลทำให้พฤติกรรมขององค์กรเปลี่ยนแปลงไป โดยมีปัจจัยพื้นฐาน 5 ประการ ในการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ ได้แก่

1. การมุ่งสู่ความเป็นเลิศ (Personal Mastery)
2. การมีรูปแบบวิธีคิดที่เปิดกว้าง (Mental Models)
3. การร่วมสร้างวิสัยทัศน์ (Shared Vision)
4. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning)
5. การคิดอย่างเป็นระบบ (Systems Thinking)

²³ สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยเอกสารสิ่งพิมพ์ ลำดับที่ 15/2546 หน้า 9

MOC (Ministry Operation Center) ศูนย์ปฏิบัติการ กระทรวง²⁴

ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง (MOC) มีหน้าที่จัดทำ
ข้อมูลสารสนเทศเพื่อให้กระทรวง/กรมใช้งาน เลือกรร
ข้อมูลที่จำเป็นและสำคัญ บริหารจัดการข้อมูลที่กระจัด
กระจายให้เป็นระบบ วิเคราะห์กลั่นกรองข้อมูลให้เป็นระบบมี
มาตรฐาน ความถูกต้องและทันสมัย เชื่อมโยงเข้าสู่ PMOC
เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ตั้งแต่ 1 กันยายน 2546
เป็นต้นมา

KRAs (Key Result Areas) กลุ่มผลสัมฤทธิ์หลัก²⁵

หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญ เป็นกลุ่มผลสำเร็จใน
ระดับเดียวกับกลุ่มดัชนีวัดความสำเร็จแบบสมดุล (Balanced
Scorecard) กล่าวคือ KRAs มองด้านข้างคือความสำเร็จ ส่วน
BSC มองด้านหัว คือวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายแต่ละด้าน
บางแห่งแปลว่า แผนงานหรือกลุ่มงานหลัก ฯลฯ

²⁴ จาก <http://www.sec.or.th>

²⁵ สารดำรงราชานภาพ ปีที่ 1 ฉบับที่ 10 เดือนพฤศจิกายน 2546 หน้า 24

Logical Framework²⁶

หมายถึง การวางแผน โครงการที่ใช้หลักตรรกะ
มุ่งแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างแผนระดับต่าง ๆ อาทิเช่น
แผนชาติ (National Plan) แผนกระทรวง (Ministry Plan) และ
แผนกรม (Department Plan) แผนโครงการแบบ Log Frame
เป็นแผนระดับโครงการ ซึ่งจะสรุปเรื่องราวของการวางแผน
โครงการไว้ในตาราง 4 x 4 ช่อง รวมทั้งหมด 16 ช่อง ซึ่งจะ
ช่วยให้การวางแผนโครงการมีความชัดเจนและมีความ
เชื่อมโยงกันในเรื่องวัตถุประสงค์ระดับแผนงาน (Program Goal)
วัตถุประสงค์โครงการ (Project Purpose) ผลผลิต (Output)
กิจกรรม (Activity) รวมทั้งระบุถึงตัวชี้วัด (Objectively Verifiable
Indicators) มาตรการตรวจสอบความสำเร็จโครงการ (Mean of
Verification) และสมมุติฐานสำคัญที่จะทำให้โครงการสำเร็จ
(Important assumptions)

²⁶ สารดำรงราชานภาพ ปีที่ 1 ฉบับที่ 10 เดือนพฤศจิกายน 2546 หน้า 17

Non – Stop Service (บริการที่ใช้ได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่)²⁷

หลักการในการดำเนินการตามแนวทางการบริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One - stop Service) และการขอรับบริการได้ตลอดเวลา (Non - Stop Service) นั้น จำเป็นจะต้องอาศัยวิธียุทธศาสตร์ระบบการทะเบียนของหน่วยเข้าด้วยกัน โดยหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้บริการประชาชนจะต้องจัดทำระบบฐานข้อมูล (Data Base) การทะเบียนของตนไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ (Computer system) และสามารถเชื่อมระบบข้อมูลของตนเข้ากับข้อมูลของหน่วยงานอื่น ๆ ได้ด้วยเลขประจำตัวประชาชน (People Identification Number : PIN) ครอบคลุมกลุ่มข้อมูลประชาชน (Population Directory Sub Set : PDSS) และเครือข่ายสื่อสารข้อมูลของรัฐ (Government Secure Intranet : GSI) รัฐบาลจะทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการให้บริการประชาชนด้วยการจัดทำระบบการเข้าสู่บริการภาครัฐของสังคมไทย (Thailand Gate Way : TGW) และระบบคลังข้อมูลกลางของรัฐ

²⁷ จาก <http://www.borathailand.org/non.stop.htm>

(Government Data Ware House : GDW) เพื่อเชื่อมต่อระบบข้อมูลและการบริการประชาชนของหน่วยงานต่าง ๆ เข้าด้วยกันทำให้เกิดการบริการในรูปแบบของการบริการหลากหลาย (Multi Application Service) ณ สำนักงานบริการประชาชน (Service Office) โดยประชาชนสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชน (ID Card) เพียงใบเดียวเป็นหลักฐานในการขอรับบริการจากหน่วยงานต่าง ๆ

ONE - STOP SERVICE (การบริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว)²⁸

เป็นแนวคิดที่ต้องการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้มาติดต่อราชการให้สามารถรับบริการจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้ ณ ที่แห่งเดียว โดยไม่จำเป็นต้องไปติดต่อ ณ ส่วนราชการต่าง ๆ หลายแห่ง ซึ่งจะทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายในการติดต่อราชการกับภาครัฐ เป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายของประชาชนและยังเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐโดยสามารถที่จะให้บริการร่วมกันทั้งในด้านสถานที่ บุคลากร

²⁸ จาก <http://www.borathailand.org/one.stop.htm>

ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ นอกจากนั้นยังเป็นการจัดทำสำนักงานบริการเสมือนจริง (Virtual Service Office) ขึ้นเพื่อให้บริการประชาชนผ่านทางระบบ Internet ในเรื่องที่สามารถให้บริการได้บางเรื่อง โดยที่ประชาชนสามารถติดต่อขอรับบริการได้ตลอดเวลา และทุกสถานที่ (Non – Stop Service) โดยไม่ต้องเดินทางมายังหน่วยงานของรัฐอีกต่อไป

OTOP (One Tambon One Product) หรือหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์²⁹

“หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เป็นผลิตภัณฑ์ในชุมชนที่ได้ใช้เครื่องมือสร้างความเจริญให้แก่ชุมชนสามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยจะพัฒนาการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่น และจุดขายให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายไปทั่วประเทศและทั่วโลก โดยมีหลักการพื้นฐาน 3 ประการ คือ

²⁹ จาก <http://www.thaitambon.com/OTOP/Process/Process Page 4.htm>

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล (Local Get Global) ผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล
2. พึ่งตนเองและคิดอย่างสร้างสรรค์ (Self – Reliance Creativity) ทำความฝันให้เป็นจริงด้วยกระบวนการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยสร้างกิจกรรมที่อาศัยศักยภาพของท้องถิ่น
3. การสร้างทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) ฟูมฟักประชาชนให้ใช้ชีวิตด้วยความท้าทายและจิตวิญญาณแห่งการสร้างสรรค์

PMOC (Prime Minister Operation Center)³⁰

ศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรีจัดตั้งเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2546 โดยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มีเป้าหมายการดำเนินงาน ดังนี้

1. นำเสนอข้อมูลเชิงกลยุทธ์ที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจต่อการบริหารราชการแผ่นดินแก่

³⁰ จาก <http://www.eppo.go.th/admin/eab/sp 24 dec 46-01.html>

นายกรัฐมนตรี เพื่อให้ประเทศพัฒนาไปตามเป้าหมายและยุทธศาสตร์ที่วางไว้บนพื้นฐานของข้อมูล (Information) ความรู้ (Knowledge) ภูมิปัญญา (Wisdom)

2. ช่วยให้นายกรัฐมนตรีสามารถสื่อสารและสั่งการทุกหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในและต่างประเทศ
หน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี

1. เป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลในภาพรวมของประเทศ เพื่อการบริหารราชการแผ่นดินของนายกรัฐมนตรี
2. เป็นศูนย์ข้อมูลที่มีความถูกต้อง เพียงพอ ทันสมัย และมีมาตรการรักษาความปลอดภัยเพื่อใช้ในการตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว ฉับพลัน
3. เป็นศูนย์กลางการวางแผนยุทธศาสตร์และการบริหารของประเทศ
4. เป็นศูนย์บัญชาการในการสื่อสารและสั่งการหน่วยงานต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานแบบ real time ได้

POC (Provincial Operation Center) หรือศูนย์ปฏิบัติการจังหวัด³¹

การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการจังหวัด (Provincial Operation center) เป็นอีกนโยบายหนึ่งที่ภาครัฐเน้นให้มีการดำเนินการพัฒนาและจัดตั้งเป็นศูนย์ข้อมูลกลางของจังหวัดที่สามารถเชื่อมต่อข้อมูลข่าวสารจากทุกหน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอกจังหวัดและสามารถสนับสนุนข้อมูลการบริหารราชการระดับกระทรวง (MOC) และศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี (PMOC) เพื่อให้การเชื่อมต่อและการประสานข้อมูลทั้งหมดเป็นไปอย่างสมบูรณ์ เพื่อสนับสนุนการบริหารราชการของผู้นำ CEO

ศูนย์ปฏิบัติการจังหวัด (POC) จะประมวลข้อมูลที่สำคัญจากทุกหน่วยงานในจังหวัด เชื่อมผ่านระบบคอมพิวเตอร์ไปยังศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง (MOC) และศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี (PMOC)

³¹ จาก <http://www.icn.co.th/ipos.php>

Process (กระบวนการ)³²

หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับโครงการว่ามีขั้นตอนอะไรบ้างเป็นการอธิบายรายละเอียดของลำดับขั้นตอนก่อน - หลัง เช่น โครงการฝึกอบรมจะประกอบด้วยกิจกรรมหลัก ได้แก่ (1) กิจกรรมก่อนวันอบรม ประกอบด้วยกำหนัดวันฝึกอบรม การเตรียมการด้านสถานที่ อาหาร เอกสารประกอบการอบรม แบบฟอร์มประเมินผลต่าง ๆ (2) กิจกรรมในวันอบรมประกอบด้วยทดสอบก่อน การบรรยาย การฝึกปฏิบัติ และการทดสอบหลังสิ้นสุดการอบรม เป็นต้น (3) กิจกรรมภายหลังวันอบรม ประกอบด้วยกำหนัดหมายขอขอบคุณวิทยากรการประเมินผลวิทยากรการประเมินผลหลักสูตร หนังสือบางเล่มได้แปลคำว่า Process เป็น “กิจกรรม” แทนคำว่า “กระบวนการ”

³² สารดำรงราชานุกาพ ปีที่ 1 ฉบับที่ 10 เดือนพฤศจิกายน 2546 หน้า 18

Project (โครงการ)³³

หมายถึง องค์ประกอบย่อยของแผนงาน เมื่อโครงการทุกโครงการที่อยู่ภายใต้แผนงานประสบผลสำเร็จ ก็จะส่งผลให้แผนงานนั้นประสบผลสำเร็จ โดยทั่วไป โครงการหนึ่งๆ จะประกอบด้วยชื่อโครงการ (Project Title) วัตถุประสงค์ของโครงการ (Project Purpose) ผลผลิตของโครงการ (Project Output) ทรัพยากรและกิจกรรมของโครงการ (Project Input)

Risk Management (การบริหารความเสี่ยง)³⁴

คือ การบริหารกิจกรรม รวมทั้งกระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ โดยลดเหตุและโอกาสที่องค์กรจะเกิดความเสียหาย ให้ระดับความเสี่ยงและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ

³³ สารดำรงราชานุกาพ ปีที่ 1 ฉบับที่ 10 เดือนพฤศจิกายน 2546 หน้า 18

³⁴ สารดำรงราชานุกาพ ปีที่ 2 ฉบับที่ 38 เดือนพฤศจิกายน 2547 หน้า 43 - 44

Results ผลสัมฤทธิ์³⁵

หมายถึง ผลกระทบที่ติดตามมาอย่างต่อเนื่องภายหลังจากการนำผลลัพธ์ (Out come) ไปใช้ กล่าวอีกนัยหนึ่งผลสัมฤทธิ์คือ ผลสำเร็จของวัตถุประสงค์ทั้งในระดับโครงการและ/หรือผลสำเร็จในระดับแผนงาน (Program)

สำหรับการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ คำว่าผลสัมฤทธิ์ (Results) หมายถึงความสำเร็จในระดับงาน

RBM (Result Based Management) การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์³⁶

หมายถึง วิธีการที่มุ่งเน้นสัมฤทธิ์ผลขององค์กรเป็นหลักการปฏิบัติงานขององค์กรมีผลสัมฤทธิ์เพียงใด พิจารณาได้จาก การเปรียบเทียบผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงกับที่กำหนดไว้

นอกจากการมุ่งเน้นผลผลิตแล้ว ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานยังต้องคำนึงถึงหลักประสิทธิภาพ (Efficiency) และ

³⁵ สารดำรงราชานุกาพย์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 10 เดือนพฤศจิกายน 2546 หน้า 21

³⁶ สารดำรงราชานุกาพย์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 11 เดือนพฤศจิกายน 2546 หน้า 14

หลักประสิทธิผล (Effectiveness) ด้วย และที่สำคัญคือจะต้องบริหารจัดการให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ (Results) ไม่ใช่บรรลุแบบครึ่ง ๆ กลาง ๆ กล่าวคือ บรรลุผลในระดับผลผลิต (Output) หรือในระดับผลลัพธ์ (Outcome) เท่านั้นซึ่งเป็นความสำเร็จที่ยังไม่สมบูรณ์

Shared Value (ค่านิยมร่วม)³⁷

หมายถึง ความเชื่อและความยึดมั่นในวิถีการใช้ชีวิตในที่ทำงาน วิถีการวางตัว วิถีพูด วิถีคิดที่สมาชิกขององค์กรยึดมั่นร่วมกันว่าควรมี ควรปฏิบัติ

ค่านิยมร่วมที่ดีควรสะท้อนภาพลักษณ์ขององค์กรสะท้อนให้เห็นถึงอุดมคติ กระตุ้นให้เกิดความมุ่งมั่นเพื่อความสำเร็จขององค์กร

ค่านิยมร่วมเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ทุกคนในองค์กรมีแนวความคิดความเชื่อ และพฤติกรรมการทำงานในทิศทางเดียวกัน พฤติกรรมของคนในองค์กรจะเป็นอย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับค่านิยมร่วมที่ได้กำหนดไว้

³⁷ สารดำรงราชานุกาพย์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 11 เดือนพฤศจิกายน 2546 หน้า 25

Sin Tax (ภาษีบาป , ภาษีเกี่ยวกับอบายมุข)³⁸

กรมสรรพสามิตได้ตั้งเป้าการจัดเก็บภาษีในปี 2548 ไว้ 313,000 ล้านบาท ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายปี 2547 ประมาณ 13 – 14 % ในเรื่องนี้จึงได้พิจารณาเรื่องภาษีสินค้าและบริการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสังคมหรือภาษีบาป (Sin tax) เช่นบุหรี่ เหล้า เป็นต้น ขณะนี้กรมสรรพสามิตกำลังพิจารณาจัดประเภทให้ชัดเจนต่อไป

SMART CARD³⁹

บัตรประจำตัวประชาชนแบบ Smart Card คือบัตรประจำตัวที่ประชาชนสามารถใช้เพียงใบเดียวแทนบัตรประเภทต่าง ๆ ที่รัฐออกให้ทั้งหมด เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อประชาชนในการพกพาบัตรและเป็นการประหยัดงบประมาณของรัฐในการออกบัตรประเภทต่าง ๆ ตลอดจนทำให้เกิดความเป็นมาตรฐานเดียวกัน (One Standard) ในสังคมไทย

³⁸ จาก http://www.3rd_excise.com

³⁹ จาก http://bvrathailanel.org/snart_cord.htm

กระทรวงมหาดไทย ในฐานะผู้รับผิดชอบตามกฎหมาย ได้นำแนวความคิดของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี มาพิจารณา ดำเนินการให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 จัดทำระบบให้บริการประชาชนด้านการทะเบียนราษฎรด้วยระบบเชื่อมโยง (Online) ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่อีก 572 สำนักงานทะเบียนทั่วประเทศ (ดำเนินการไปแล้ว 505 สำนักงานทะเบียน) เนื่องจากข้อมูลทะเบียนราษฎรเป็นข้อมูลหลักที่ใช้ในการออกบัตรประจำตัวประชาชน

ระยะที่ 2 จัดทำระบบบริการออกบัตรประจำตัวประชาชนแบบเชื่อมโยง (Online) ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่อีก 866 สำนักงานทะเบียนทั่วประเทศ (ดำเนินการไปแล้วใน 9 จังหวัด รวม 211 สำนักงานทะเบียน) เพื่อให้ประชาชนสามารถได้รับบัตรภายใน 15 นาที เหมือนกันทั่วประเทศและยังเป็นการป้องกันการทุจริตสวมตัวทำบัตรเนื่องจากสามารถตรวจสอบรายการประวัติทำบัตรได้ทั่วประเทศ

ระยะที่ 3 ปรับเปลี่ยนวัสดุที่ใช้ในการผลิตบัตร จากตัวบัตรเปล่าที่คาดด้วยแถบแม่เหล็ก (Magnetic Card) มา

เป็นแบบตัวบัตรเปล่าที่ฝังไมโครโปรเซสเซอร์ชิป (Chip Card) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจัดเก็บข้อมูลตลอดจนการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล และเพิ่มเติมอุปกรณ์ในการอ่าน / เขียน Chip ในระบบการออกบัตรที่มีอยู่เดิม ก็จะทำให้ทุกสำนักทะเบียนทั่วประเทศจำนวน 1,077 สำนักทะเบียนสามารถออกบัตรประจำตัวแบบ Smart Card ให้แก่ประชาชนทุกคนได้ภายใน 15 นาที

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2546 อนุมัติให้กรมการปกครองขยายระบบการให้บริการประชาชนด้านการทะเบียนและบัตรแบบใหม่ โดยประชาชนสามารถติดต่อขอทำบัตรใหม่ได้ทุกแห่ง โดยไม่ต้องเดินทางไปภูมิลำเนาเดิมอีกต่อไป

ภายในปี 2547 รัฐบาลมีเป้าหมายที่จะออกบัตรประจำตัวประชาชนแบบ Smart Card ประมาณ 12 ล้านใบ ซึ่งประชาชนสามารถรับบริการได้ที่สำนักทะเบียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ และสำนักทะเบียนท้องถิ่นทั่วประเทศ ทั้งนี้ จะออกให้สำหรับประชาชนใน 3 จังหวัดชายในภาคใต้ ประชาชนที่ลงทะเบียนตามนโยบายการแก้ไขปัญหาล้างคัมและความยากจนเชิงบูรณาการ นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปตามลำดับ

บัตร Smart Card เบื้องต้นสามารถใช้ได้หลายกิจกรรม เช่น การพิสูจน์และยืนยันตัวบุคคลซึ่งต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของบัตรหรือเจ้าของข้อมูล การมีบัตร Smart Card หัวใจคือ การมีดัชนีบุคคล คือเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก เป็นแกนในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลร่วมกัน

SME (small and medium scale enterprise)⁴⁰

ธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก หมายถึง ธุรกิจสนับสนุนที่จะป้อนวัตถุดิบหรือสินค้าชั้นกลาง ให้อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เป็นแหล่งผลิตสินค้าทดแทนการนำเข้า และสินค้าเพื่อการบริโภค รวมทั้งเป็นแหล่งพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานด้วย

SML (small – medium – large) โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน⁴¹

โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นโครงการจากนโยบายและแนวคิดของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

⁴⁰ จาก <http://www.utec.ac.th/smed.info> 104.html

⁴¹ จาก <http://www.sml.go.th/difference.html>

นายกรัฐมนตรี ในการที่จะฟื้นฟูหมู่บ้าน/ชุมชน ให้มีพลังในการขับเคลื่อนไปสู่การแก้ปัญหาความยากจน และสร้างโอกาสให้ประชาชนอย่างยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยจะให้มีการจัดสรรงบประมาณ โดยตรงแก่หมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อนำไปแก้ปัญหาส่วนรวม หรือพัฒนาเพื่อการประกอบอาชีพที่มั่นคงยั่งยืน โดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการเอง (ร่วมคิด – ร่วมทำ) ถือเป็นขั้นตอนหนึ่งของการพัฒนาประชาธิปไตย

หลักเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณ

1. หมู่บ้าน/ชุมชน ขนาดเล็ก (Small) หมายถึง หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่ไม่เกิน 500 คน ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 200,000 บาท
2. หมู่บ้าน/ชุมชนขนาดกลาง (Medium) หมายถึง หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่ตั้งแต่ 500 คน แต่ไม่เกิน 1,000 คน ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 250,000 บาท
3. หมู่บ้าน/ชุมชน ขนาดใหญ่ (Large) หมายถึง หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ตั้งแต่ 1,000 คน ขึ้นไป ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 300,000 บาท

Strategy (กลยุทธ์)⁴²

หมายถึง วิธีการดำเนินงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายของยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ที่ดีควรจะมาจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในองค์กร มุ่งเน้นความคิดสร้างสรรค์เหนือความคาดหมาย ยกระดับความสำเร็จการเจริญเติบโตและความก้าวหน้าขององค์กรแบบก้าวกระโดด (Dramatic Improvement) โดยเน้นการใช้นวัตกรรม (Innovation) สิ่งประดิษฐ์หรือความคิดใหม่ๆ ดังนั้น กลยุทธ์จึงมักจะต้องอาศัยวิธีการที่พยายามไม่ให้เหมือนใคร ไม่ให้ใครเหมือน แปลกแหวกแนว ไม่มีใครคาดคิด

การกำหนดกลยุทธ์ที่ดีต้องพยายามให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) หรือเกิดนวัตกรรม (Innovation) หรือสิ่งประดิษฐ์คิดค้นใหม่

คำว่า “กลยุทธ์” ในแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการนี้มีความหมายเช่นเดียวกับ คำว่า “กิจกรรมเชิงกลยุทธ์” (Strategic Activities) และแผนงาน (Programs)

⁴² สารดำรงราชานุกาพ ปีที่ 1 ฉบับที่ 10 เดือนพฤศจิกายน 2546 หน้า 26

กลยุทธ์สามารถมองได้ทั้ง 2 ด้าน กล่าวคือ (1) ด้านแนวตั้ง (Vertical Perspective) ได้แก่กลยุทธ์ระดับบุคคล ระดับแผนก ระดับกอง ระดับสำนัก ระดับกรม (2) ด้านแนวนอน (Horizontal Perspective) เช่นกลยุทธ์ของกลุ่มจังหวัด เป็นต้น

Strategic Goals (วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์)⁴³

หมายถึง จุดมุ่งหมายในระดับรองลงมาจากพันธกิจ (Mission) เป็นการนำพันธกิจแต่ละด้านมากำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน เพื่อเป็นตัวชี้นำทิศทางของการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์จึงมีความชัดเจนมากกว่าข้อความในพันธกิจ เป็นข้อความที่กำหนดไว้เพื่อเป็นทิศทางของการใช้กลยุทธ์ หรือกิจกรรมกลยุทธ์ (Strategies or Strategic Activities) และสามารถแปลงให้เป็นกิจกรรมที่ง่ายต่อการมอบหมายและกระจายงานเชิงบูรณาการ เป็นเป้าหมายที่อยู่ในระดับเดียวกับกลุ่มตัวชี้วัดความสำเร็จแบบสมดุล (Balanced Scorecard - BSC) และกลุ่มผลสัมฤทธิ์หลัก (Key Result Areas - KRAs)

⁴³ สารดำรงราชานภาพ ปีที่ 1 ฉบับที่ 10 เดือนพฤศจิกายน 2546 หน้า 25 - 26

Sustainable Development (การพัฒนาที่ยั่งยืน)⁴⁴

หมายถึง การตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่มีผลกระทบต่อความต้องการของคนรุ่นต่อไปในอนาคต

ปรัชญาและอุดมการณ์ในการพัฒนาจะต้องอยู่ในพื้นฐานหลักการที่เรียกว่า “ความยุติธรรมระหว่างคน 2 ยุค”

Productivity (ผลิตภาพ)⁴⁵

มีความหมายได้ 3 มิติ ดังนี้

- (1) ความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการที่ตรงกับความต้องการของตลาดได้มากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง
- (2) สัดส่วนของผลผลิต (สินค้าและบริการ) ต่อปัจจัยการผลิต (แรงงาน วัตถุดิบ พลัง และความสามารถในการจัดการ ฯลฯ) ที่ใช้
- (3) เป็นการปรับปรุงผลงานในเชิงคุณภาพ

⁴⁴ จาก http://www.nesdb.go.th/national/attcahmint_13_data_5.doc

⁴⁵ จาก <http://www.nstda.or.th/service/techsvc/>

The Poor (คนจน)⁴⁶

คนจน หมายถึง คนที่มีรายได้น้อยกว่าเส้นความยากจน ซึ่งเส้นความยากจนนี้คำนวณขึ้นมาโดยคำนึงถึงความต้องการอาหารและสินค้าอุปโภคที่จำเป็นพื้นฐานขั้นต่ำของครัวเรือน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าคนจนก็คือคนที่มีรายได้น้อยกว่าที่จะใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารและสินค้าจำเป็นพื้นฐานขั้นต่ำนั่นเอง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ปรับเปลี่ยนเส้นความยากจนเพื่อให้ทันสมัยและเป็นที่ยอมรับมากขึ้น จาก 922 บาท ต่อคน ต่อเดือน เป็น 1,163 บาท ต่อคนต่อเดือน ทำให้ยอดคนจนทั่วประเทศเพิ่มขึ้นจาก 6 ล้านคนหรือ 9.8% ของประชากรทั้งหมด เพิ่มขึ้นเป็น 8.8 ล้านคนคิดเป็น 14.4% ของประชากรทั้งหมด

Poverty (ความยากจน)⁴⁷

ความยากจนมีความหมายหลากหลาย ดังนี้

⁴⁶ จาก <http://www.info.tdri.pr.th>

⁴⁷ จาก <http://www.cdd.go.th>

1. คือความไม่เพียงพอในภาวะยังชีพ (ความจำเป็นพื้นฐาน) : ได้แก่ปัจจัย 4 และอื่น ๆ อันเป็นปัจจัยความจำเป็นตามสถานภาพ

2. คือความขาดแคลน โดยเปรียบเทียบระหว่างความเป็นอยู่จริง กับมาตรฐานดำรงชีพ (ครองชีพ) ทางสังคม

3. คือความไม่เสมอภาคหรือความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มคนในสังคม ในด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

4. คือความไม่สามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคคลในสังคม

“ความยากจนหรือคนจน” มิได้หมายความว่าเฉพาะคนจนที่ขาดแคลนเงินตรา ขัดสนทางเศรษฐกิจ หรือมีรายได้น้อยกว่าที่จะใช้จ่ายในการยังชีพ และดำรงชีวิตให้ทัดเทียมกับมาตรฐานทางสังคม แต่ยังหมายถึงการขาดแคลนโอกาสและปัจจัยเอื้ออำนวยต่าง ๆ อันมีผลต่อการปรับเปลี่ยนสถานภาพทางสังคม ขาดสิทธิ – เสรีภาพ ที่ควรได้รับตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายบ้านเมือง

ความยากจนมีสาเหตุได้หลากหลาย ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ กฎหมาย เช่น ขาดการศึกษา ได้รับการศึกษาน้อย การขาดทรัพยากร ขาดที่ดินทำกิน ที่ดินทำกินไม่เพียงพอ ขาดการรวมกลุ่ม ไม่มีส่วนร่วมทางการเมือง ขาดข้อมูลข่าวสารความรู้ในการประกอบอาชีพ รวมทั้งการ มีภาระการพึ่งพาสูง ไม่สามารถเข้าถึงบริการของรัฐและความช่วยเหลือต่าง ๆ ของรัฐ เหล่านี้เป็นสาเหตุปัจจัยภายนอก ส่วนที่มาจากสาเหตุปัจจัยภายในของปัจเจกบุคคล เช่น เกียจคร้าน เล่นการพนัน ดื่มสุรา ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ไม่ประหยัด ไม่ยอมทำงาน เป็นต้น

PERT (Program Evaluation and Review Technique)⁴⁸

เทคนิคการทบทวนและการประเมินผลโครงการ

เป็นเทคนิคที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดลำดับขั้น และควบคุมโครงการที่มีขนาดใหญ่และมีความซับซ้อน โดยการใช้เวลาที่ประมาณขึ้นสำหรับแต่ละกิจกรรม เป็นเครื่องมือในการควบคุมหรือเป็นวิธีการกำหนดและการควบคุมเหตุการณ์

⁴⁸ จาก <http://202.28.17.1/article/atc 34/atc 00115.html>

หลายเหตุการณ์ ซึ่งเกี่ยวข้องกันโดยกำหนดลำดับขั้นตอนของกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลาที่คาดคะเนไว้ และการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมที่สุด

SWOT analysis⁴⁹

หมายถึง การประเมินสถานการณ์ภายในและภายนอกองค์กร โดยการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) ขององค์กรของเรา และขององค์กรที่เป็นคู่แข่งของเรา นอกจากนั้นยังวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ ด้วยว่า ในสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่นั้นมีโอกาส (Opportunity) หรือมีอุปสรรค (Threat) ต่อองค์กรของเราอย่างไรบ้าง เพื่อหาตำแหน่ง (Position) และวิธีการที่จะทำให้องค์กรของเราสามารถเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส หรือใช้โอกาสที่มีอยู่ช่วยให้เราประสบความสำเร็จสูงยิ่งขึ้นไปได้

⁴⁹ สารดำรงราชานุกาฬ ปีที่ 1 ฉบับที่ 10 เดือนพฤศจิกายน 2546 หน้า 27

Social Capital (ทุนทางสังคม)⁵⁰

หมายถึง ความสัมพันธ์หรือโครงสร้างทางสังคมที่
เราสามารถนำมาสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจได้ ตัวอย่าง
ทุนทางสังคมที่มักถูกกล่าวถึงคือความเชื่อถือไว้วางใจกัน
(Trust) เครือข่าย (Net work) สถาบัน (Institution) ซึ่งท้ายที่สุด
สามารถให้ผลประโยชน์ของเศรษฐกิจได้

ทุนทางสังคมแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1. ทุนทางสังคมภายใน (Cognitive social capital)
มีลักษณะที่มองเห็นและประเมินยาก จะเกี่ยวกับเรื่องทาง
ความรู้สึกนึกคิด จิตใจ ความเชื่อ ทศนคติ

2. ทุนทางสังคมภายนอก (Structural Capital)
มีลักษณะมองเห็นและประเมินได้ง่ายกว่า มักจะเกี่ยวพันกับ
บทบาท พฤติกรรม การกระทำหรือความสัมพันธ์ที่เราสร้างขึ้น
เช่น กลุ่มออมทรัพย์ ชมรม สถาบัน

ทุนทางสังคมโดยตัวของมันเองมิได้เป็นปัจจัยการ
ผลิตโดยตรง แต่เป็นตัวกลางในการเข้าถึงปัจจัยการผลิตหรือ

ทุนอื่น เช่น ข่าวสารข้อมูล ทุนมนุษย์ (Human Capital)
ทุนกายภาพ (physical capital) ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural
resource) เป็นต้น

50 <http://pxp.nokkrob.org/magazine2003/33-sp-article.htm>